

Ekonomické expertízy, investiční poradenství

Národní 981/ 17, Praha 1 –Staré Město, 110 08

tel.: +420 224 232 754, +420 224 224 242, fax: +420 224 238 738, e-mail: mail@eeip.cz

---

Závěrečná zpráva

Shrnutí závěrů z Hodnocení dopadů regulace

(Regulatory Impact Assessment RIA)

pro nový památkový zákon,

které bylo zpracováno v rozsahu 190 stran

3. 4. 2008

Řešitelský tým EEIP, a.s.:

Prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.

Dita Tesárková

Jana Chvalková

Vojtěch Mravec

Miloš Čebík

Ján Slavíček

Poznámka zpracovatelů:

Společnost EEIP, a.s. vypracovala hodnocení dopadů regulace na základě dat poskytnutých Ministerstvem kultury ČR a v souladu s obecnými principy hodnocení dopadů regulace, metodickými pokyny k oceňování administrativní zátěže veřejné správy a podnikatelských subjektů a dalšími závaznými dokumenty k hodnocení dopadů regulace. Výběr řešení je proveden na základě kvalitativního a kvantitativního vyhodnocení návrhů, analýz a dat poskytnutých toutéž stranou. Hodnocení dopadů se nezabývá a nevyčísľuje absolutní výši aktuálních a budoucích nákladů a přínosů, ale kvantifikuje jejich změnu (tj. nárůst či pokles) po zavedení vybraných variant. RIA kalkuluje s nejdůležitějšími dopady na veškeré dotčené strany, marginální náklady a přínosy jsou hodnoceny jako zanedbatelné a nejsou pro jejich nepodstatnost detailně rozebírány.

Obsah:

1. Důvod předložení.....	4
1.1. Název	4
1.2. Zhodnocení platného právního stavu	4
1.3. Současný stav, popis trhu.....	5
1.4. Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo, a rizik spojených s nečinností	6
2. Hodnocení dopadů opatření jednotlivých věcně souvisejících okruhů.....	8
3. Souhrn dotčených skupin	18
4. Souhrn nákladů a přínosů se zhodnocením dopadů na podnikatelskou sféru.....	19
5. Konzultace	26
6. Implementace	26
6.1. Návaznost na další právní předpisy	26
7. Vynucování	27
8. Přezkum účinnosti.....	28

1. Důvod předložení

1.1. Název

Nový zákon o památkové péči (památkový zákon), nahrazující zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a o změně některých zákonů (památkový zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Nezbytnost nové právní úpravy vyplývá zejména ze skutečnosti, že zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů vešel v platnost již v roce 1987 a nepočítal s poměry, které nastanou již dva roky poté v souvislosti s obdobím přechodu k tržní ekonomice a s faktickým znovuzavedením institutu soukromého vlastnictví. Proto je potřeba nastavit nově pravidla takovým způsobem, aby současný vývoj nevedl ke škodám a úbytku kulturního dědictví. Potřebné změny nelze dosáhnout dílčí novelizací. Řešením je koncepčně nová právní úprava reagující na změny ve společnosti a vytvářející odpovídající právní prostředí pro efektivní péči o památky v České republice.

Potřebu nové právní úpravy zdůraznila i vláda ve svém programovém prohlášení, kde doslova říká: „Vláda bude věnovat zvýšenou pozornost památkové péči a péči o kulturní dědictví. Zahájí přípravu nového památkového zákona, který zajistí účinný a transparentní výkon státní památkové péče a její zefektivnění zejména rozsáhlým využitím komunikačních a informačních technologií.“ Vládní prohlášení tak stanovilo hlavní cíle a očekávání, jež by měl nový památkový zákon naplnit, a položilo základ pro celý proces tvorby nové právní úpravy. Termín dosažení tohoto cíle byl stanoven na 31.3.2009 a nositelem cíle bylo určeno Ministerstvo kultury. Klíčovou zásadou se stalo vytvoření nového památkového zákona navazujícího na nový správní řád a stavební zákon s cílem zajistit optimální péči o památkový fond účinným, co nejjednodušším a transparentním způsobem. Památkový zákon by měl být lépe provázán s daňovými předpisy, aby bylo vytvořeno prostředí motivující vlastníky památkového fondu k jejich průběžné údržbě, která je nejlepším způsobem pro uchování jejich hodnot.

1.2. Zhodnocení platného právního stavu

Současná právní úprava památkové péče je obsažena především v již zmíněném zákoně o státní památkové péči. Úpravu některých dílčích problematik obsahují jednak vyhlášky vydané k provedení zákona o státní památkové péči, jednak nařízení vlády.

V současném zákoně o státní památkové péči jsou definovány pojmy kulturní památka, národní kulturní památka, památková rezervace, památková zóna. Zákon o státní památkové péči upravuje prohlašování věci za kulturní památky, vedení evidence kulturních památek, ochranu a užívání, povinnosti správních úřadů, právnických a fyzických osob, oznamovací povinnosti vlastníka kulturní památky, právo státu na přednostní koupi kulturních památek, povolení k restaurování kulturní památky, zavádí opatření k zajištění péče o kulturní památky a příspěvek na zachování a obnovu kulturní památky či podmínky přemístění kulturní památky. V oblasti archeologie zákon o státní památkové péči stanovuje podmínky pro získání oprávnění k provádění archeologických výzkumů, pro provádění archeologického výzkumu, definuje pojem archeologický nález a vymezuje zacházení s ním a specifikuje náhradu za majetkovou újmu. Zákon o státní památkové péči zřizuje Památkovou inspekci, Národní památkový ústav jako odbornou organizaci státní památkové péče a instituty jako Komise státní památkové péče, konzervátor

státní památkové péče či zpravodaj státní památkové péče. Podrobněji viz kapitola 2 věnující se jednotlivým změnám právní úpravy.

1.3. Současný stav, popis trhu

Úsek památkové péče v České republice spadá do působnosti Ministerstva kultury České republiky a jejím hlavním nástrojem je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Pro uchopení a popis památek České republiky používá zákon o státní památkové péči tyto instituce: kulturní památka, národní kulturní památka, památková rezervace a památková zóna.

Celkem je v ČR vedeno 206 nemovitých národních kulturních památek (solitérů či areálů).

Dále evidence obsahuje celkem 40 180 záznamů nemovitých kulturních památek a přibližně 48 500 záznamů movitých kulturních památek (tj. cca 850 000 – 900 000 položek).

Česká republika má také 12 zápisů v seznamu světového dědictví UNESCO. Vzhledem k tomu, že na seznamu UNESCO bylo na konci roku 2007 851 zápisů, je toto číslo pro ČR velmi významné.

V České republice je celkem 40 městských památkových rezervací, 61 vesnických památkových rezervací, 253 městských památkových zón, 211 vesnických památkových zón, 9 krajinných památkových zón a 8 archeologických památkových rezervací.

Dotčené strany – viz kapitola 3

Turistika a cestovní ruch

V rámci ochrany kulturního dědictví se stát stará o to, aby byly kulturní památky zpřístupněny veřejnosti. To je jeden z důvodů, proč má přednostní právo na odkup některých kulturních památek a proč dohlíží na obnovu a údržbu památek. Zpřístupnění zajímavých kulturních památek zvyšuje regionální cestovní ruch a zlepšuje celkový ekonomický a kulturní charakter daného území.

Kultura zejména ve spojení s cestovním ruchem přináší do státního rozpočtu nezanedbatelné prostředky. Cestovní ruch je významným faktorem české ekonomiky. Data ČSÚ uvádějí, že tzv. hodnota charakteristických produktů cestovního ruchu (ČSÚ, satelitní účet ČR 2003 – 2005) činila v roce 2005 celkem 394 mld. Kč. ČSÚ určil podíl kulturních služeb na těchto produktech na úrovni 7 %, tj. 27,58 mld. Kč. Pokud by se tato nabídka realizovala, pak lze uvést, že příjmy ČR související s kulturou by byly na uvedené výši. Jestliže v roce 2005 činily výdaje veřejných rozpočtů na kulturu 19,74 mld. Kč, lze konstruovat, že příjmy ČR z produktů kultury o cca 8 mld. Kč převýšily výdaje veřejných rozpočtů. (Zdroj: MK ČR)

Přímo v cestovním ruchu bylo v roce 2002 zaměstnáno 121 200 osob (2,56%), celková zaměstnanost (včetně nepřímé) zahrnovala 576 370 pracovních míst (12,16%), tzn. že každý osmý člověk byl zaměstnán v cestovním ruchu nebo souvisejícím odvětví. (www.businessinfo.cz)

Přínos zápisu památky do seznamu UNESCO ve formě razantního zvýšení návštěvnosti je obtížně prokazatelný, neboť míra návštěvnosti konkrétní památky je ovlivňována mnoha dalšími faktory (lokace objektu, vzdálenost od hlavního města, přírodní faktory - v tomto směru návštěvnost památek v ČR významně ovlivnily povodně v roce 2002 a následující obnova postižených oblastí pokračující v roce 2003, apod.). Ukázkovým příkladem zvýšení návštěvnosti památky po zápisu do listiny

UNESCO je Vila Tugendhat. Ve vývoji návštěvnosti Vily Tugendhat je možné od roku 2001 (kdy se na seznam dostala) sledovat razantní nárůst (s mírným zpomalením v letech, kdy ČR postihly rozsáhlé povodně). Největší dynamiku lze vyzorovat v posledních letech. Pokud zvažíme časové zpoždění mezi zápisem památky do seznamu UNESCO a jeho reflexí v knižních průvodcích a marketingových materiálech připravovaných pro zahraniční i lokální návštěvníky, je možné konstatovat, že nárůst návštěvnosti Vily Tugendhat kauzálně souvisí se zápisem Vily na seznam UNESCO.

Dotace kulturním památkám

Dotace pro péči o kulturní památky je možné v České republice získat na následujících čtyřech úrovních: Evropská unie, stát prostřednictvím MK ČR, kraje a obce.

Ministerstvo kultury České republiky poskytuje výrazný objem finančních prostředků v rámci 8 dotačních programů (dva z nich jsou spuštěny od roku 2008), které se týkají památkové péče. Celkem bylo v roce 2007 v těchto programech poskytnuto 659 780 tis. Kč, celková částka veškerých poskytnutých finančních prostředků činí 9 442 744 tis. Kč.

Na krajské úrovni si místní samospráva volí svoji vlastní politiku ohledně dotací pro kulturní památky a vytváří si své vlastní fondy.

Tabulka 1: Výdaje na památky z rozpočtu krajů a MK (programy) v letech 2002-2005 (tis. Kč)

Poskytovatel	2002	2003	2004	2005	Celkem v 2002-2005
Kraje a Hl.m. Praha	161 051	354 965	693 633	789 343	1 998 992
MK (dotační programy)	685 557	657 425	715 295	596 361	2 654 638

Zdroj: MK ČR

Na úrovni obcí může každá obec vyčlenit finanční prostředky ze svého rozpočtu.

1.4. Identifikace problémů, cílů, kterých má být dosaženo, a rizik spojených s nečinností

Současná právní úprava obsahuje např. následující problémy:

- Stávající zákon o státní památkové péči pracuje s celou řadou pojmů, které jsou v praxi neuchopitelné pro nedostatečnou nebo zcela chybnou definici.
- Zápisu do ústředního seznamu kulturních památek není přiřčena konstitutivní povaha, tj. kulturní památkou není pouze to, co je zapsáno v seznamu. V některých případech je tak nutné tuto skutečnost dovozovat z dalších aktů, neboť dnes má nahlédnutí do ústředního seznamu kulturních památek pouze informativní charakter.
- Možnost vzniku nejasností při změně prohlášení za kulturní památku
- Stávající právní úprava vyjma ukládání pokut nedává orgánům státní památkové péče žádný nástroj k vynucení povinností při nakládání s nemovitostí v památkové rezervaci či zóně.

- V současnosti nezřídka bývá pro jakýkoli zásah na kulturní památce (i nemovitě) vyžadováno, aby jej prováděl restaurátor, ač nejde ani o práci umělecko-řemeslnou, natož o práci uměleckou, neboť současná právní úprava nerozděluje "běžnou obnovu" kulturních památek a jejich restaurování do samostatných procesů.
- Povinnost opatřit si písemné vyjádření NPÚ se týká všech zásahů na památkách, což mnohdy zbytečně zdržuje a významně navyšuje administrativní zátěž vlastníka či uživatele kulturní památky.
- Na základě stávajícího zákona je vlastníkům nemovitostí v památkových rezervacích a zónách, aniž by tyto nemovitosti byly kulturními památkami, ukládána řada omezení bez možnosti za tato omezení ve veřejném zájmu poskytnout náhradu. ČR se tak může dostávat do rozporu se závazky vyplývajícími z čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně architektonického dědictví.
- V současné době je stávající územní rozsah ochranných pásem takový, že v procesu územního rozhodování je reálně vyloučeno taková pásma rušit či měnit (otázka velkého počtu účastníků řízení, enormní náklady na doručování atp.).
- Stávající úprava vyvlastnění je zcela nefunkční. Stávající úprava dále nepočítá se situací, kdy je kulturní památka ohrožena nebo poškozena nikoli intenzivním jednáním vlastníka (ať již škodlivou činností nebo naopak nečinností), ale jednáním souseda (zejména jde o nečinnost).
- Trvalé přemístění movité kulturní památky je administrativně náročné pro všechny dotčené strany, neboť podléhá povolovacímu režimu. Povinnost vydat rozhodnutí je však reálně potřebná pouze v případech, kdy by trvalým přemístěním došlo k porušení zájmů památkové péče.
- Udělování povolení k výkonu činnosti je administrativně náročné pro všechny dotčené strany. Bývá nemalým problémem skutečnost, že vydané rozhodnutí nelze měnit jen pro následně změněné údaje.
- Stávající právní úprava fakticky neumožňuje odebrat povolení k provádění archeologických výzkumů oprávněné organizaci, ať již se proviní proti ochraně archeologického dědictví jakkoli, v zásadě obdobně platí i u restaurátorů.
- V současné době platný zákon předpokládá, že oprávnění provádět archeologické výzkumy vzniká až na základě smlouvy s AV ČR, kdy AV ČR nemá smluvní přímus, není stanoven obsah takové smlouvy a neexistuje ani žádná soudní obrana proti nepřiměřeným požadavkům té či oné strany smlouvy. Chybějící vazby mezi porušením smlouvy a odebráním povolení také tvoří slabinu stávající úpravy.
- V současné době se činnost Památkové inspekce fakticky omezuje na kontrolu výkonu státní správy orgány veřejné správy bez možnosti ingerovat přímo při fyzické ochraně kulturního dědictví a fakticky tak vykonává nikoli roli inspekčního orgánu, ale roli dozorového orgánu Ministerstva kultury zejména podle zákona o krajích. K takovému dozoru je však příslušné Ministerstvo kultury jako takové a není třeba pro takovýto výkon zřizovat specializovaný útvar.

2. Hodnocení dopadů opatření jednotlivých věcně souvisejících okruhů

Obsahem následující kapitoly je shrnutí hodnocení dopadů jednotlivých dílčích změn. V kompletní verzi hodnocení dopadů nového památkového zákona je každá změna zachycena ve struktuře samostatné dílčí RIA: cíl, popis současného stavu, analýza problému, varianty, porovnání přínosů a nákladů, výběr varianty, kvantifikace nákladů a přínosů pro zvolenou variantu (tam, kde je to možné).

A. Vymezování součástí památkového fondu

A.1 Statut ústředního seznamu kulturních památek

Cíl: Jednoznačný výklad toho, co je a není kulturní památkou; získání kvalitní a úplné databáze kulturních památek, památkových zón a rezervací; možnost budoucího zapojení databáze do procesu elektronizace veřejné správy

Analýza problému: V současnosti zápis památky do ústředního seznamu kulturních památek nemá konstitutivní povahu, kulturní památkou není pouze to, co je zapsáno na seznamu kulturních památek. Skutečnost, zda je objekt kulturní památkou, je v některých případech nutné dovozovat z dalších aktů (rozhodnutí Ministerstva kultury, zápis do státních seznamů podle zákona č. 22/1958 Sb., popř. rozhodnutí KNV či ONV). Hlavním problémem dnes je, že nahlédnutí do seznamu má pouze informativní charakter. Pro zjištění, zda objekt neuvedený v ústředním seznamu kulturních památek je či není kulturní památkou, je tak v některých případech nutné vynaložit dodatečné náklady na vyhledání dalších výše zmíněných aktů.

Katalogizace jednotlivých položek evidence je často neúplná, neobsahuje detailní popis objektu apod. V této situaci by bylo jen velmi obtížné zapojit systém evidence kulturních památek do procesu elektronizace veřejné správy, jejíž potřeba je v současné době zdůrazňována jako jedna z vládních priorit.

Výběr varianty: Jako nejvýhodnější se jeví varianta ustanovující konstitutivní seznam kulturních památek vedený Ministerstvem kultury. Zavedení seznamu kulturních památek s konstitutivními zápisy má významné přínosy pro všechny dotčené strany. Tyto přínosy silně převažují nad nově vzniklými náklady. Vedení evidence při MK ČR je nákladově nejefektivnějším řešením, i s ohledem na způsob prohlašování objektů za kulturní památky.

Hlavním přínosem zavedení seznamu kulturních památek s konstitutivním zápisem bude maximální nárůst právní jistoty vlastníků a uživatelů kulturních památek jako náprava stavu vyplývajícího z totálního nerespektování institutu soukromého vlastnictví v období před rokem 1989.

Po zavedení konstitutivního ústředního seznamu kulturních památek by měl výrazně poklesnout počet nejasných případů, kdy si vlastník či uživatel není jistý, zda objekt zájmu je či není kulturní památkou.

Díky ústřednímu seznamu kulturních památek s konstitutivním zápisem bude mít Ministerstvo kultury a veřejnost k dispozici přesnou a kompletní evidenci, a tedy úplný přehled o památkovém fondu v ČR. Tato evidence umožní lepší péči o památkový fond, z čehož plynou přínosy pro širokou veřejnost.

Tyto přínosy se mohou projevit dalším rozvojem turismu a navazujícím rozvojem regionů, na jejichž území se památky nacházejí.

Existence kompletně digitalizovaného seznamu kulturních památek v budoucnu umožní jeho zapojení do procesu elektronizace veřejné správy. Maximální bude přínos z propojení evidence nemovitých kulturních památek s katastrem nemovitostí. Přínosem souvisejícím s tímto bodem bude i možnost dálkového přístupu k ústřednímu seznamu kulturních památek.

V současné době krajské úřady a obecní úřady obcí s rozšířenou působností mají povinnost vést seznamy kulturních památek aj. svých územních obvodů. Po zavedení konstitutivního ústředního seznamu se počítá se zrušením této aktivity. Odstranění této administrativní zátěže bude pro krajské úřady a ORP významným přínosem.

Významným přínosem změny statutu ústředního seznamu kulturních památek je skutečnost, že subjekty podávající daňové přiznání a mající nárok na osvobození od daně z nemovitosti dle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti, ve znění pozdějších předpisů, již nebudou muset přikládat doklady o tom, že objekt je kulturní památkou. Tento fakt vyplyne ze skutečnosti, že objekt bude zapsán na ústředním seznamu kulturních památek, kterýžto zápis bude sám o sobě dostatečným dokladem, že nemovitost je kulturní památkou.

A.2 Vymezování a vedení ústředního seznamu kulturních památek

Cíl: Harmonizace právní úpravy památkové péče s novým správním řádem, logická konzistence právní úpravy

Analýza problému: Současná právní úprava nezaručuje jednotnost postupu při prohlašování různých objektů za kulturní památky. Současný zákon o státní památkové péči dále neupravuje pojem změny zápisu kulturní památky. Tento problém se týká souborů věcí prohlášených za kulturní památku a situace, kdy je třeba reagovat na změny stavu souboru. Stávající právní úprava umožňuje pouze rušit prohlášení věci za kulturní památku.

Výběr varianty: Na základě vyhodnocení a porovnání nákladů a přínosů jednotlivých variant se jako nejvýhodnější a nejméně nákladná jeví varianta, kdy řízení o prohlášení bude zahajováno vždy ex offio; bude zaveden nový institut – změna zápisu kulturní památky, nejde-li o národní kulturní památku; formou poznámky budou měněny takové údaje v seznamu kulturních památek, které nejsou předmětem rozhodování podle tohoto zákona jako jsou údaje o umístění movité kulturní památky, změna vlastnictví kulturní památky, atp.

A.3 Zavedení diferencovaného režimu ochrany v památkových zónách a památkových rezervacích

Cíl: Ochrana prvků památkového fondu odpovídající jejich významu, snížení administrativní zátěže

Analýza problému: Přílišná administrativní zátěž prohlašování území za památkovou rezervaci.

Výběr varianty: Dle zvolené varianty by památkové rezervace a památkové zóny měly být prohlašovány vyhláškou Ministerstva kultury ČR. Přesun kompetence prohlašování památkových rezervací z vlády na Ministerstvo kultury ČR přinese výrazné snížení administrativní zátěže a urychlí celkový proces.

A.4 Zavedení pojmu památky místního významu

Cíl: Podpora ochrany památek významných na lokální úrovni pro jednotlivé obce a lokality, zapojení územních samospráv do péče o kulturní dědictví

Analýza problému: Existuje mnoho památek, které vykazují hodnoty významné v daném místě. Jedná se však o objekty, které by se obtížně prohlašovaly za kulturní památku, jež ale mají nezpochybnitelný význam pro danou lokalitu. Ochranou památek, které jsou součástí identity místa, kde lidé žijí, a odlišují tuto lokalitu od místa jiného, je možné iniciovat u obyvatel pozitivnější vztah ke kulturnímu dědictví, než tomu bylo doposud. Obyvatelé by mohli získat pocit spolupodílení se a motivaci k ochraně památkového fondu.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Pozitivní dopady ze zavedení statutu památky místního významu (vybraná varianta) převažují nad náklady. Prohlášením památky za památku místního významu může lokalita dosáhnout vyšší návštěvnosti, vyšších příjmů, s rostoucí oblibou může přilákat více sponzorů při získávání finančních prostředků pro rozvoj lokality. Velká část objektů, které by se v budoucnu mohly stát památkou místního významu, již je ve vlastnictví samosprávných celků. Náklady na jejich obnovu a údržbu jsou tak už nyní v převážné většině hrazeny z místních rozpočtů. Dopad nového opatření na rozpočty z hlediska úhrady oprav památek místního významu tedy bude zanedbatelný či mírně pozitivní - v případě získání finančních prostředků od sponzorů. Místním samosprávám se mírně zvýší administrativní zátěž s ohledem na vymezování památek lokálního významu a nutnost vést o památkách lokálního významu evidenci. Náklady na obnovu a údržbu se mohou zvýšit vlastníkům objektů, jež byly prohlášeny za památku místního významu. Předpokládáme, že i z výše uvedených důvodů bude k prohlašování objektu za památku místního významu docházet spíše řídko. Proto můžeme tyto náklady považovat též za zanedbatelné.

B. Manipulace s památkovým fondem

B.1 Přemístění kulturní památky a národní kulturní památky

Cíl: Snížení administrativní zátěže se současným zajištěním efektivního dohledu nad pohybem a nakládáním s movitými a nemovitými památkami, dokon

B.2 Kulturní památky a národní kulturní památky ve vztahu k zahraničí

Cíl: Snížení administrativní zátěže se současným zajištěním efektivního dohledu nad pohybem a nakládáním s movitými a nemovitými památkami, urychlení procesu

Analýza problému: Přílišná administrativní zátěž nejen pro stát, ale i pro majitele movitých kulturních památek. Příliš složitý mechanismus při zapůjčování exponátů (které jsou národními kulturními památkami) pro muzea, výstavy apod. v zahraničí.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Na základě zvolené varianty – vývoz kulturních památek i národních kulturních památek bude možný jen na dobu dočasnou; bude vyžadováno předchozí povolení, které bude ve formě správního rozhodnutí vydávat Ministerstvo kultury ČR – dojde ke snížení míry obcházení zákona, vládě ČR poklesnou administrativní náklady, stejně jako vlastníkům a uživatelům kulturních památek. Dojde k přesunu administrativní zátěže z vlády ČR na Ministerstvo kultury.

C. Odborné a vědecké poznání památkového fondu

C.1 Poznávání památkového fondu

Cíl: Umožnit efektivní a komplexní poznání památkového fondu se současným posílením vlastnických práv, soulad se správním řádem

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Po porovnání jednotlivých variant se jako nejvýhodnější varianta jeví varianta zakládající povinnost strpět provedení výzkumu na dohodě mezi vlastníkem a subjektem provádějícím výzkum pro všechny druhy výzkumu, poskytnout za užívání movité kulturní památky pro výstavní účely úhradu. Při zavedení této varianty do praxe je možné očekávat mírný nárůst administrativní zátěže všech dotčených stran, stejně tak jako mírný nárůst sporných řízení. Tato sporná řízení bude řešit krajský úřad. Tyto náklady budou více než vyváženy vyšší ochranou vlastnických práv majitelů a uživatelů dotčených památek a území, kde by se prováděl archeologický výzkum. Uvolnění regulačního režimu může dále přispět ke zlepšení image památkové péče a jejímu vnímání jak dotčenými subjekty, tak širokou veřejností.

C.2 Oprávnění k restaurování

Cíl: Umožnění reflexe změn osobních údajů restaurátorů; posílení výkonu kontroly činnosti restaurátorů, větší vyváženost kvality práce restaurátorů, přesnější vymezení kvalifikace restaurátorů pro jednotlivé činnosti

Analýza problému: Nevyváženost v kvalitě restaurátorských prací, částečně způsobená současným systémem udělování restaurátorských povolení, což znesnadňuje orientaci při výběru restaurátorů.

Vydané rozhodnutí nelze měnit jen pro následně změněné údaje.

Výběr varianty: Na základě vyhodnocení a porovnání nákladů a přínosů jednotlivých variant se jako nejvhodnější jeví implementace následující varianty – změna režimu vydávání oprávnění, nový katalog restaurátorských prací, upřesnění důvodů pro pozastavení oprávnění k restaurování. Tato varianta by měla přinést výrazné snížení administrativních nákladů, vyšší flexibilitu systému udělování oprávnění

k restaurování, lepší přehled o trhu restaurátorů v ČR a tím i lepší možnou kontrolu nad kvalitou restaurátorských prací.

Nejdůležitějším opatřením při implementaci této varianty bude změna režimu vydávání oprávnění. Pokud Ministerstvo kultury ČR shledá důvody pro udělení oprávnění k restaurování, vydá žadateli rozhodnutí o oprávnění a po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí průkaz o tomto oprávnění; v opačném případě žádost rozhodnutím zamítne. Průkaz bude obsahovat základní údaje o restaurátorovi. Pokud se některý z údajů změní, vydá Ministerstvo kultury nový průkaz.

C.3 Oprávnění k provádění archeologických výzkumů

Cíl: Umožnění reflexe změn identifikačních údajů oprávněných organizací a osobních údajů archeologů; posílení výkonu kontroly činnosti archeologů; větší vyváženost kvality práce archeologů; snížení administrativní zátěže

Analýza problému: Vydané rozhodnutí nelze měnit jen pro následně změněné údaje.

Stávající úprava předpokládá, že by oprávnění provádět archeologické výzkumy mělo vzniknout až na základě smlouvy s Akademií věd ČR, kdy Akademie věd ČR nemá smluvní přímus, není stanoven obsah takové smlouvy a neexistuje žádná soudní obrana proti nepřiměřeným požadavkům té či oné strany.

Chybějící vazby mezi porušením smlouvy a odebráním povolení také tvoří slabinu stávající úpravy.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Na základě vyhodnocení a porovnání nákladů a přínosů jednotlivých variant se jako nejvhodnější jeví implementace varianty navrhuující změnu režimu udělování oprávnění. Tato varianta by měla přinést výrazné snížení administrativních nákladů, vyšší flexibilitu systému udělování oprávnění k provádění archeologických výzkumů, lepší přehled o trhu organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů v ČR a tím i lepší možnou kontrolu nad kvalitou archeologických prací.

Nejdůležitějším opatřením při implementaci této varianty bude změna režimu vydávání oprávnění. Pokud žadatel splní zákonem předpokládané podmínky pro udělení oprávnění k provádění archeologických výzkumů, vydá mu Ministerstvo kultury ČR rozhodnutí o oprávnění a po nabytí právní moci tohoto rozhodnutí průkaz o tomto oprávnění; v opačném případě žádost rozhodnutím zamítne. Průkaz bude obsahovat základní údaje o subjektu. Pokud se některý z údajů změní, Ministerstvo kultury na základě žádosti postupem podle části čtvrté správního řádu vydá nový průkaz.

Archeologické výzkumy bude možné provádět již na základě rozhodnutí o oprávnění Ministerstva kultury ČR, nikoli až na základě dohody s Akademií věd České republiky.

D. Uchovávání a ochrana památkového fondu

D.1 Rada světové památky

Cíl: Reflexe specifických potřeb památek zapsaných na Seznamu světového dědictví

Analýza problému: V současné době je na Seznamu světového dědictví (UNESCO) zapsáno 12 českých památek. Potřeba ustanovit Radu světové památky, která by schvalovala řídicí koncepci

světové památky, a obligatorní vypracovávání plánů ochrany světové památky plyne zejména z požadavků UNESCO na zajištění ochrany světové památky v rámci územního plánování.

Vzhledem ke striktním podmínkám, které platí pro památky zapsané na Seznamu světového dědictví UNESCO, je třeba, aby bylo nakládání s nimi, jakož i územní plánování v obcích, na jejichž území se světová památka nachází, upraveno jasnou dlouhodobou koncepcí. Světové památky vyžadují komplexní a stabilní plány rozvoje proto, aby vhodně vybalancovaly zájem na co největším využití potenciálu světových památek s péčí o to, aby využíváním pro turismus, kulturní akce aj. světové památky netrpěly a nedocházelo ke zhoršení jejich stavu. Takové plány je třeba vytvářet v rámci široké spolupráce mezi všemi zainteresovanými subjekty, za jejich vytváření však musí být zodpovědná jedna konkrétní určená instituce, aby nedocházelo ke vzniku vzájemně rozporných koncepcí rozvoje světových památek.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Dle zvolené varianty Ministerstvo kultury ČR zřídí Radu světové památky, která bude projednávat, schvalovat a měnit řídicí koncepci světové památky, periodicky vypracovávat zprávu o plnění řídicí koncepce a schvalovat pravidelné zprávy o stavu světové památky.

Přínosy zavedení Rady světové památky:

- Zápis památky na Seznam kulturního dědictví UNESCO je prestižní záležitostí a významnou reklamou pro danou památku i pro celou Českou republiku. Rada světové památky a jí schvalovaná řídicí koncepce přispěje k tomu, že se Česká republika nebude muset obávat vyškrtnutí některé české památky z tohoto Seznamu v důsledku špatné či nesystematické péče.
- Transparentnost nakládání se světovou památkou na základě vytvoření dlouhodobé a stabilní řídicí koncepce jednotlivých světových památek.
- Vytvoření platformy pro diskusi zainteresovaných stran povede k lepšímu pochopení potřeb péče o světovou památku.
- Nastavení efektivních pravidel pro využívání a rozvoj světové památky v souladu se zásadami UNESCO.
- Zkvalitnění propagace a marketingu světové památky.
- Podpora rozvoje turismu a navazujícího rozvoje regionů, na jejichž území se světová památka nachází.

D.2 Plány ochrany PR a PZ, plány území s archeologickými nálezy

Cíl: Uchování a ochrana památkového fondu

Analýza problému: V současné době se ochrana památkových rezervací a památkových zón děje zejména prostřednictvím individuálních správních rozhodnutí v konkrétních případech. Tento systém je však netransparentní, časově a finančně nákladný a často ústí v různá rozhodnutí v analogických případech, což je v rozporu se správním řádem i s ústavními principy.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Dle zvolené varianty budou moci krajské úřady v přenesené působnosti vydávat plány ochrany stávajících památkových rezervací a památkových zón, a to formou opatření obecné povahy.

Hlavními přínosy vybrané varianty jsou větší transparentnost, konzistence a právní jistota v systému ochrany památkových rezervací, památkových zón a území s archeologickými nálezy. Mimoto využití institutu opatření obecné povahy přinese významnou úsporu administrativních nákladů na straně orgánů státní správy i na straně podnikatelů. Co se týče opatření obecné povahy týkajícího se území s archeologickými nálezy, přínosem jeho vyhlášení bude definitivní vyřešení sporů, zda v dané lokalitě je možnost výskytu archeologických nálezů nebo není, což opět přinese jistotu vlastníkům a uživatelům pozemků i správním orgánům.

D.3 Využití území – stanoviska k politice územního rozvoje a k územně plánovací dokumentaci

Cíl: Uchování a ochrana památkového fondu

Analýza problému: Územní plánování je upraveno především ve stavebním zákoně č. 183/2006 Sb. a jeho prováděcích předpisech. Je však třeba stanovit, který orgán památkové péče je dotčeným orgánem pro jednotlivé druhy územně plánovací dokumentace a pro jednotlivé prvky památkového fondu. Jako dělicí kritérium by se mohl uplatnit jednak druh územně plánovací dokumentace, k níž je vydáváno stanovisko dotčeného orgánu, jednak to, jaký chráněný statek se nachází v území řešeném konkrétní územně plánovací dokumentací.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Vzhledem k přijetí nového stavebního zákona 183/2006 Sb. i k dalším změnám ve správním právu (nový správní řád 500/2004 Sb., zákon o vyvlastnění 184/2006 Sb. aj.) je potřeba plně reflektovat tyto změny také v památkovém zákoně. Zachování současného stavu nejasných kompetencí orgánů památkové péče, pokud jde o změny územně plánovací dokumentace, by do budoucna mohlo způsobovat významné kompetenční spory a snižovat právní jistotu subjektů v procesu územního plánování. Z hlediska plnění závazků, které pro Českou republiku vyplývají z mezinárodní Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy, je důležité začlenit požadavky z ní vyplývající do památkového zákona. Zvolena byla proto následující varianta. Ministerstvo kultury bude uplatňovat stanovisko k politice územního rozvoje, k zásadám územního rozvoje a k územně plánovací dokumentaci pro území, ve kterém se nacházejí památková rezervace nebo světová památka a též ke změnám územně plánovací dokumentace, pokud se budou týkat památkové rezervace nebo světové památky.

D.4 Zásahy na kulturních památkách, zásah v památkové rezervaci, zásah v památkové zóně

Cíl: Uchování a ochrana památkového fondu, snížení administrativní zátěže

Analýza problému: Příliš vysoká administrativní náročnost procesu, která vede ke značné míře obcházení zákona. V současné době splývají pojmy restaurování a řemeslná oprava, kdy často bývá pro jakýkoli zásah na kulturní památce (i nemovitě) vyžadováno, aby jej prováděl restaurátor, ač nejde o práci umělecko-řemeslnou, natož o práci uměleckou. Je také třeba, aby nový památkový zákon plně reflektoval změny zavedené novým stavebním zákonem 183/2006 Sb. a správním řádem 500/2004 Sb.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Výběr varianty je v tomto případě poměrně obtížný. Varianta 2 (vyžádání vyjádření odborné organizace bude ve všech případech pouze oprávněním správního orgánu nikoliv jeho povinností, zavedení pojmu restaurování) má v tomto případě vyšší přínosy – zejména ve formě úspor plynoucích z odbourání povinného vyžádání vyjádření odborné organizace, na druhou stranu může mít tato varianta v praxi náklady, které vysoce převyšují přinesené úspory (zejména v oblasti kontroly odborných organizací památkové péče nad stavem

památkového fondu a také z hlediska prevence nejvýznamnějších poškození, která mohou na památkovém fondu vzniknout v důsledku neodborných a špatně posouzených zásahů). Z tohoto důvodu je přijatelnější varianta 1 (uvolnění režimu pro zásahy na kulturních památkách, v památkové rezervaci a v památkové zóně – ve většině případů bude vyžádání vyjádření odborné organizace pouze oprávněním správního orgánu nikoliv povinností, vyjádření se budou povinně vydávat pouze k obecně vymezeným zásahům; zavede se specifikace pojmu restaurování), která sice neznamená tak významné úspory, nicméně ve výsledku bude méně nákladná než varianta 2.

E. Archeologie

E.1 Ohlašovací povinnost při činnostech v území s archeologickými nálezy, upřesnění definic výzkumů

Cíl: Ochrana archeologických nálezů, posílení spolupráce při záchranném archeologickém výzkumu

Analýza problému: Oznamovací povinnost neplní subjekty cca ve více než 50 procentech případů.

Dalším problémem stávající právní úpravy je neprůhlednost systému spolupráce mezi stavebníky a organizacemi oprávněnými k provádění archeologické činnosti. Nyní se zakázky ZAV přidělují zejména podle regionálních rozdělení oprávněných organizací, což v podstatě vylučuje konkurenci. Stavebník má jen úzký prostor pro výběr oprávněné organizace a do značné míry musí přijímat podmínky, které si stanoví oprávněná organizace, pokud se týče například doby trvání a ceny ZAV.

Další problém souvisí s nedostatečným vymezením pojmu ZAV od jiného archeologického výzkumu. Dochází tak k záměně těchto dvou pojmů, což může vyústit ve spor mezi stavebníkem a subjektem provádějícím ZAV, týkající se rozsahu ZAV, konkrétně kde končí „záchranná“ funkce výzkumu a kde začíná „poznávací“ funkce výzkumu, kterou samozřejmě stavebník již nechce a nemusí hradit.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Navrhovanými variantami jsou scénáře zahrnující následující kroky: oddělení pojmů záchranného a badatelského výzkumu, změna oznamovacího režimu, povinnost vyvěšovat oznámení na úřední desku, možnost uzavření přímé dohody mezi stavebníkem a oprávněnou organizací bez nadbytečné ingerence Archeologických ústavů AV ČR. Přínosy varianty 1 i varianty 2 (které obě navrhuje tato opatření) významně převýší náklady. Nejvýznamnější změnou nákladů bude nárůst administrativní zátěže u krajských úřadů (částečně však půjde o přesun agendy z Archeologických ústavů AV ČR), která však bude více než vyvážena přínosy na straně podnikatelských subjektů, vlastníků dotčených nemovitostí a oprávněných organizací. Pokud pro implementaci bude zvolena varianta č. 2, která počítá pouze s vyvěšováním oznámení na elektronickou úřední desku, nárůst administrativní zátěže pro krajské úřady bude výrazně redukován. Mohla by být vznesena námitka, že ne všichni občané mají přístup k internetu. V tom případě bude muset subjekt navštívit veřejný počítač s přístupem k internetu, což se dá srovnat s návštěvou krajského úřadu a jeho úřední desky. Vybavení firem a domácností počítači je však již v ČR na velmi vysoké úrovni. Pro ilustraci jsou uvedena data Českého statistického úřadu o rozvoji informačních a telekomunikačních technologií (ICT) v ČR. V roce 2006 mělo přístup k internetu více než 90% podnikatelských subjektů, ve 2. čtvrtletí 2007 32% domácností (data ČSÚ). Občané mají volný přístup k internetu v prostorách organizace státní správy. Vedle těchto organizací bývá volný přístup k internetu často zřízen ve veřejných knihovnách apod. V současné době tak není obtížné ani nákladné v případě potřeby přístup k internetu získat.

Nové odlišení archeologického výzkumu na výzkum badatelský a záchranný přinese jednoznačnost do sporů týkajících se těchto dvou pojmů, které v současném znění zákona nejsou dostatečně odděleny.

Na základě povinnosti vyvěšovat oznámení na úřední desce se vytvoří určitý systém nabídky a poptávky, v oblasti provádění záchranných archeologických výzkumů vznikne nové konkurenční prostředí. Užitečné se také jeví umožnění přímého uzavření dohody o spolupráci mezi stavebníkem, popřípadě subjektem provádějícím nestavební činnost na území s archeologickými nálezy s oprávněnou organizací, kterou si sám vybere, a pouhé následné oznámení této skutečnosti krajskému úřadu. Toto opatření povede také ke zvýšení konkurenčního prostředí a zkvalitnění nabídky ze strany oprávněných organizací.

E.2 Archeologický výzkum – financování záchranného archeologického výzkumu

Cíl: Zrovnoprávnění subjektů, zjednodušení určování plátce.

Analýza problému: Dosavadní štěpení, kdy fyzické osoby hradí či nehradí náklady záchranného výzkumu v závislosti na tom, zda nutnost provedení záchranného výzkumu vznikla při výkonu jejich podnikatelské činnosti nebo nikoli, není z hlediska rovnosti subjektů před zákonem dobře obhajitelné.

Organizace oprávněné k provádění archeologických výzkumů nejsou ze své podstaty výdělečnými subjekty. Proto v současné situaci, kdy stavebník nevyvíjí podnikatelskou činnost, a přesto vznikla nutnost ZAV, se může stát, že ZAV proveden nebude, protože oprávněné organizace si to nebudou moci dovolit. Vzhledem k tomu, že i ZAV, u kterých stavebník nevyvíjí podnikatelskou činnost, jsou potřeba, jsou tyto ZAV financovány z veřejných rozpočtů prostřednictvím oprávněných organizací.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů:

Při rozhodování o variantách se zvažují tři možné modely. Buď je možné ponechat původní smíšený model, nebo se přiklonit k modelu přenesení nákladů kompletně na stavebníka či k přenesení nákladů kompletně na oprávněnou organizaci. Současný model vede ke sporům mezi oprávněnými organizacemi a stavebníky. Zbývají tedy varianty kompletního přenesení nákladů na jednu či druhou skupinu subjektů. Problémem varianty plného přenesení nákladů na oprávněné organizace je fakt, že organizace oprávněné k archeologickým výzkumům nejsou ze své podstaty výdělečnými organizacemi, a proto je těžko obhajitelné zatížit je úhradou těchto nákladů. Z tohoto důvodu se jeví jako nejvhodnější varianta, která přenáší povinnost uhradit náklady na stavebníka popřípadě na jiné subjekty, které svou činností vyvolaly potřebu ZAV. Výběr této varianty je podpořen faktem, že Ministerstvo kultury ČR bude udělovat příspěvek na provedení ZAV.

F. Památková inspekce

Cíl: Zvýšit účinnost památkového zákona

Analýza problému: Chybí efektivně fungující specializovaný kontrolní orgán, který by sledoval např. provádění obnovy kulturních památek (včetně restaurování apod.) či provádění archeologických výzkumů.

Výběr varianty: Z důvodu nízké efektivnosti a vynutitelnosti zákona je třeba nějakým způsobem posílit kontrolní činnost. V současnosti existuje efektivní kontrola pouze uvnitř správních orgánů.

K porušování zákona však dochází i mezi vlastníky/uživateli kulturních památek a objektů v památkových zónách či rezervacích, restaurátory či oprávněnými organizacemi. Proto je nutné částečně zaměřit pozornost i na kontrolu těchto subjektů. Vytvoření nového orgánu vychází nákladněji než rozšíření funkce Památkové inspekce, která již má přehled o situaci a zkušenosti v oblasti památkové péče. Protože vnější kontrola bude navazovat na kontrolu vnitřní, nejefektivnějším opatřením se jeví zavedení varianty č. 1 – rozšíření kompetencí Památkové inspekce.

G. Kompenzace veřejného zájmu

G.1. Úprava kompenzací

Cíl: Zajistit vlastníkům kompenzace za omezení vlastnických práv v zájmu památkové péče v souladu s platnými ústavněprávními principy

Analýza problému: V případě daňových nástrojů se jedná zejména o zbytečnou složitost konstrukce osvobození od daně z nemovitostí u kulturních památek. Zároveň je třeba v úpravě daňových nástrojů zohlednit revizi směrnice Rady 2006/112/ES, kterou jsou národní legislativy vázány a která v současné době nepřipouští aplikaci snížené sazby daně na opravy kulturních památek a objektů památkové péče z titulu služeb s vysokým podílem lidské práce. Z tohoto důvodu by bylo vhodné upravit okruh prací, které jsou zařazeny mezi práce se sníženou sazbou daně z přidané hodnoty.

V oblasti finančních nástrojů kompenzací na úseku památkové péče se jedná zejména o rozšíření okruhu adresátů přímých finančních podpor z veřejných rozpočtů i na vlastníky nemovitostí, které nejsou kulturními památkami, ale které se nacházejí na území památkové zóny či rezervace. Tito vlastníci jsou ve svých vlastnických právech omezováni obdobně jako vlastníci kulturních památek, avšak současně platný zákon o státní památkové péči a související předpisy jim neumožňují ucházet se o přímé veřejné podpory. Tento stav hraničí s porušením ústavního principu rovnosti subjektů před zákonem a s porušením principu obsaženého v čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod, který stanoví, že nucené omezení vlastnického práva je mimo jiné možné jen za náhradu.

Posledním v praxi diskutovaným problémem je otázka dalších kompenzačních nástrojů. Otázkou je bezplatná podpora vlastníků součástí památkového fondu jinou formou než jen odbornou pomocí – například podporou při prezentaci a propagaci kulturního dědictví v rámci různých veřejných strategií.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Současný systém kompenzací nereflakuje změny plynoucí z nově přijatých zákonů v oblasti správní i v oblasti daňové, proto je třeba, aby nový památkový zákon náhrady nově upravil. Otázka je, zda se v nové úpravě systému nástrojů kompenzace omezit pouze na úpravu daňových nástrojů nebo přikročit i k úpravám nástrojů finančních a dalších kompenzací. Vzhledem k tomu, že současná úprava subjektů přímých finančních kompenzací neodráží dostatečně ústavní princip rovnosti subjektů v právech a povinnostech před zákonem tím, že prakticky zvýhodňuje vlastníky kulturních památek ve srovnání s vlastníky nemovitostí, které nejsou zároveň kulturní památkou, v památkové rezervaci a památkové zóně, je třeba, aby se nový památkový zákon tímto tématem zabýval. Z těchto důvodů se jako vhodná zdá varianta zjednodušující systém daňových úlev, rozšiřující okruh adresátů přímých finančních podpor a další kompenzace na propagaci památek, památkových rezervací a zón.

G.2. Fond péče o kulturní dědictví

Cíl: Vytvořit předpoklady pro spolufinancování péče o kulturní dědictví

Analýza problému: Z hlediska památkové péče je i současná částečná diverzifikace zdrojů financování poněkud nedostatečná. Bylo by vhodné, kdyby se v zákoně o památkové péči upravila ještě nějaká další, širší možnost spolufinancování péče kulturní dědictví, například z místních poplatků, darů apod.

Výběr varianty a vyhodnocení nákladů a přínosů: Zvolená varianta vytváří zákonný prostor pro založení finančního fondu, do kterého by se shromažďovaly prostředky na spolufinancování péče o kulturní dědictví z pokut uložených státními orgány památkové péče a také příjmy z pokut uložených orgány krajů a obcí v přenesené působnosti. Do fondu by dále připadla část místních poplatků, s jejichž navýšením (zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění) tato varianta počítá. V souvislosti s přijetím památkového zákona se předpokládá navýšení místních poplatků, kdy jedna část vybraných místních poplatků připadne výběrci tohoto poplatku, navýšená část pak bude výnosem fondu. Bude se jednat o navýšení poplatků za lázeňský nebo rekreační pobyt, ze vstupného a z ubytovací kapacity, a to v poměru 7:3, kdy větší podíl bude příjmem obce.

3. Souhrn dotčených skupin

Veřejnoprávní subjekty	Soukromé subjekty
<ul style="list-style-type: none"> • Ministerstvo kultury České republiky • Národní památkový ústav • Krajské úřady (Asociace krajů) • Obecní úřady s rozšířenou působností • Archeologické ústavy Akademie věd ČR • Katastrální úřady • Orgány státní správy příslušné rozhodovat o způsobu využití budov • Stavební úřady, další správní úřady • Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy • Krajská muzea • Památková inspekce • Celní úřady • Obce • apod.	<ul style="list-style-type: none"> • Vlastník kulturní památky, spoluvlastníci • Fyzická či právnická osoba, která kulturní památku spravuje, užívá apod. • Vlastník (správce, uživatel) nemovitosti, která není kulturní památkou, ale je v památkové rezervaci, v památkové zóně nebo v ochranném pásmu nemovité kulturní památky, nemovité národní kulturní památky, památkové rezervace, nebo památkové zóny • Fyzická osoba s povolením k restaurování • Stavebník (na území archeologického nálezů) • Nálezce (archeologického nálezů) • Školská zařízení (kvalifikace pro archeologické, restaurátorské a řemeslné práce)

4. Souhrn nákladů a přínosů se zhodnocením dopadů na podnikatelskou sféru

Následující tabulky shrnují maximální očekávané náklady a přínosy vyčíslené v předchozích kapitolách. U odhadů, kde byl stanoven interval možných nákladů a přínosů v tomto případě uvažujeme jeho horní hranici, neboť tento odhad je z hlediska RIA i hodnocení dopadů na státní rozpočet a výdaje rezortu vhodný. Tabulky rozdělují dopady na náklady a přínosy pro státní správu a pro fyzické a právnické osoby (zahrnující převážně podnikatelské subjekty, restaurátory jako FO, organizace oprávněné k provádění archeologických výzkumů a v jednom případě místní samosprávy v samostatné působnosti – viz zavedení pojmu památky lokálního významu). V tabulce jsou odlišeny náklady a přínosy jednorázové (v tabulce odlišeny červeným fontem a kurzívou), jejichž vynaložení (respektive získání) se předpokládá v průběhu následujících 5 - 10 let, a náklady a přínosy roční (ve většině případů provozní). Je třeba zdůraznit, že nejvyšší částky jednorázových nákladů bude možné z jejich povahy uhradit za pomoci finančních prostředků plynoucích z evropských fondů, či jejich vynakládání bude možné rozložit do několika let.

Dále je nezbytné poznamenat, že narozdíl od nákladů, u kterých bylo zčásti možné provést kvantifikaci, u přínosů to z velké většiny možné nebylo. Význam těchto přínosů je však nepopíratelný. Změna statutu ústředního seznamu kulturních památek a jeho zapojení do procesu elektronizace veřejné správy zvýší právní jistotu a povede k významným úsporám nákladů nejen podnikatelských subjektů, kdy veškerá doposud papírově vyřizovaná agenda bude moci být nahrazena vyřešením problému na základě dálkového přístupu k internetu. Zavedení povinnosti vyvěšování oznámení pro případ zamýšlené činnosti v území s archeologickými nálezy na jedné straně mírně zvýší administrativní zátěž krajským úřadům (vyvěšování bude požadováno pouze v elektronické podobě), na druhé straně však významně zvýší konkurenci na straně organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů a bude tak výrazným přínosem pro všechny strany, které budou dohodu s těmito organizacemi uzavírat. Tyto přínosy budou spočívat především v možnosti volby mezi smluvními a cenovými podmínkami jednotlivých oprávněných organizací. Možnost pro krajské úřady v přenesené působnosti vydat plán ochrany památkových rezervací a památkových zón, a to formou opatření obecné povahy, přinese značné snížení administrativní zátěže. Návratnost investice do plánu ochrany je tak velmi rychlá. Je třeba zdůraznit, že nový zákon nemá zavádět povinnost, nýbrž dává krajským úřadům pouze možnost toto opatření zavést. Zvolené varianty tak ve všech případech přináší dodatečné náklady, tyto náklady jsou však vyváženy markantními přínosy na straně jiné dotčené skupiny.

Po vyhodnocení nákladů a přínosů tak lze celkově shrnout, že pokud budou do nového zákona začleněny vybrané varianty, administrativní zátěž pro státní správu a ostatní subjekty by se celkově neměla zvýšit, s výjimkou případů, kdy se jedná se o opatření, která podstatně zvyšují transparentnost a přispívají k vyšší právní jistotě všech dotčených stran (což jsou nevyčíslitelné přínosy).

Podnikatelské subjekty budou nadále povinny hradit náklady ZAV. Pro úhradu části těchto nákladů budou moci dotčené subjekty požádat o kompenzace, další část bude vyvážena přínosy na straně všech dotčených subjektů ve formě vyšší právní jistoty a snížení počtu sporů řešících problém, kdo by měl ZAV zafinancovat.

Tabulka 2: Souhrn změn nákladů a přínosů pro státní správu v případě implementace zvolených variant

Změna	Náklady		Přínosy	
A.1 - Statut ústředního seznamu kulturních památek	Reidentifikace	119 500 000 <i>(je však třeba zdůraznit, že tato aktivita by měla probíhat již na základě zavedených institutů)</i>	Ušetřené náklady na vydání rozhodnutí	18 000
	Nový informační systém, digitalizace	125 000 000 <i>(tyto náklady budou s velkou pravděpodobností uhrazeny z prostředků evropských fondů)</i>	Ušetřené náklady na řešení neformálním dotazem	13 200
			Kvalitnější evidence = lepší péče o PF = přínosy z turistického ruchu ⇔ roční vybrané vstupné na KP a NKP	Relevantní část ze 341 583 864
			KÚ - zrušení povinnosti vést evidenci	2 600 000
			Přínosy ze zapojení ústředního seznamu do procesu elektronizace veřejné správy	Několik miliard
A.2 Vymezování a vedení ústředního seznamu kulturních památek	Změna nákladů na ex offo řízení	26 400	Právní jistota, harmonizace se SR	
	Změna nákladů na výmaz kulturní památky	1 440 000	Kompletní ústřední seznam KP s ověřenou správností dat	
	Náklady na změnu zápisu kulturní památky	1 800 000	Nižší počet podaných oprav. prostředků = nižší AZ	
	Náklady na změnu formou poznámky	352 000		
	Náklady na opravy chybných údajů	176 000		
A.3 Prohlašování PR	Přesun kompetencí prohlašování PR z vlády na MK	16 500	Snížení AZ	
			Zrychlení procesu	
B.1 Přemístění KP a NKP	Povolovací režim pro národní kulturní památky a nemovité kulturní památky	Nedojde k významné změně AZ	Změna režimu pro přemístění movitých kulturních památek	98 200
	Změna v oznamovací povinnosti	Viz kapitola A.2	Snížení míry obcházení zákona Lepší evidence památkového fondu	
B.2 KP a NKP ve vztahu k zahraničí			Přesun kompetence z vlády na MK	58 400 * P
			Snížení míry obcházení zákona	
C.1 Poznávání památkového fondu	Státní správa – nárůst sporných řízení	180 000	Všichni, kdo mají zájem na zachování památkového fondu	
			Ti, kdo mají vědecký zájem na poznávání památkového fondu	
C.2 Oprávnění k restaurování	Vydání průkazu pro dosavadní oprávněné	1 258 000 <i>(vzhledem je stanovenému přechodnému období 5 let se očekává, že celková jednorázová částka nebude potřeba v prvním roce platnosti zákona; na druhou stranu je velmi pravděpodobné, že většina oprávněných využije možnosti k získání průkazu v prvním roce)</i>	Změna nákladů na změny rozhodnutí	106 250

	Náklady na vydání průkazu pro nové oprávněné	25 000		
C.3 Oprávnění k provádění archeolog. výzkumů	<i>Náklady na vydání průkazu pro dosavadní oprávněné organizace</i>	<i>92 000 (vzhledem je stanovenému přechodnému období 5 let se očekává, že celková jednorázová částka nebude potřeba v prvním roce platnosti zákona; na druhou stranu je velmi pravděpodobné, že většina oprávněných využije možnosti k získání průkazu v prvním roce)</i>	Změna nákladů na změny rozhodnutí	29 750
	Náklady na vydání průkazu pro nové oprávněné	7 000		
	Náklady na fungování odborné archeologické komise	100 000		
D.1 Rada světové památky	Fungování RSP, NP, TP – jednorázové náklady na první rok	<i>13 528 000</i>		
	Fungování RSP, NP, TP – roční náklady	88 000		
D.2 Plány ochrany PR a PZ, plány území s archeolog. nálezy	Vypracování plánu ochrany PZ, PR	P*250 000 - P*3 000 000	Úspora nákladů na zjišťování a obesílání účastníků konkrétních správních řízení	
	Sestavení plánů území, na nichž se nenacházejí žádné archeologické nálezy	P*150 000 - P*4 000 000	<i>Úspora nákladů na odvolání proti konkrétním správním rozhodnutím</i>	<i>515 000</i>
	Náklady na změnu či doplnění územního plánu	P*10 000 - P*250 000	Úspora nákladů na řešení sporů o tom, zda se v dané lokalitě má nebo nemá provádět ZAV	
	<i>Náklady na OOP – za všechny památky ze seznamu UNESCO</i>	<i>1 155 000 (bude třeba vynaložit v prvním roce fungování zákona)</i>	Zajištění dlouhodobé koncepce ochrany PR a PZ	
	<i>Náklady na OOP – všechny PR a PZ</i>	<i>61 110 000 (částka zachycuje maximální finanční potřebu pro případ, že kraje se rozhodnou pro všechny PR a PZ vypracovat plán ochrany; jelikož zákon zavádí možnost, nikoli povinnost plán ochrany vypracovat)</i>	Záchrana archeolog. nálezů	
	<i>Náklady na případná přezkumná řízení – na všechna OOP týkající se památek v seznamu UNESCO</i>	<i>0</i>		
	<i>Náklady na případná přezkumná řízení - OOP týkající se PR a PZ</i>	<i>2 900 000</i>		
D.3 Využití území – stanoviska k politice územního rozvoje	Rozšíření územně plánovací dokumentace	P*10 000 – P*250 000	Zpřehlednění postavení orgánů památkové péče v rámci vytváření územně plánovací dokumentace	
	Závazná stanoviska	P*11 000	Přesné vymezení kompetencí jednotlivých orgánů památkové péče při této činnosti	
			Odstranění případných nejasností a kompetenčních konfliktů	
D.4 Zásahy na kulturních památkách, zásah v PR, zásah v PZ	Možná poškození památkového fondu - nedostatečně odborné posouzení zásahu ze strany památkového úřadu nebo v důsledku provádění oprav řemeslníky		Úspora pro odborné organizace památkové péče - pokles agendy týkající se drobných zásahů na památkách a nemovitostech v PR nebo PZ	

			Ujasnění postavení památkového zákona vůči novému stavebnímu zákonu 183/2006 Sb. a novému správnímu řádu 500/2004 Sb.	
E.1	AZ spojená s vyvěšováním ohlášení	11 440 000**	Archeologický ústav - snížení AZ	784 200
			Posílení konkurenčního prostředí	
E.2	Kompenzace poskytované MK ČR		Právní jistota	
F. Památková inspekce	Nárůst provozních výdajů	4 700 000	Vyšší efektivnost a vynutitelnost opatření památkového zákona	
G.1. Úprava kompenzací	Zavedení možnosti vlastníků nemovitostí v PR a PZ žádat o nenárokovou přímou finanční podporu	Zanedbatelné	Ochrana vzhledu památek	
	Jednotlivé podpory pro vlastníky nemovitostí v PR	200 000	Podpora naplnění dalších veřejných zájmů Zachovalý památkový fond = významné přínosy z turistického ruchu	
	Jednotlivé podpory pro vlastníky nemovitostí v PZ	400 000		
	Náklady na rozšíření nefinančních kompenzací	Zanedbatelné	Pomoc vlastníků kulturních památek při propagaci	
			Zvýšení atraktivity ČR jako celku	
		Zlepšení koordinace jednotlivých reklamních a propagačních aktivit a zlepšení jejich celkové účinnosti v oblasti památkové péče		
G.2. Fond péče o kulturní dědictví	Vytvoření fondu	Náklady zanedbatelné	Příjmy z pokut	
	Výběr pokut	Neočekávají se změny oproti současnému stavu	Příjmy z navýšených místních poplatků - musí být součástí RIA novelizace zákona o místních poplatcích 565/1990 Sb.	
	Přerozdělování příjmů fondu			

P – počet případů za rok

Položky uvedené červenou kurzívou – jednorázové náklady, jejich vynaložení se předpokládá v průběhu následujících 5 - 10 let

Popis postupu vyčíslování jednotlivých položek nákladů a přínosů vysvětlen v kompletní RIA

**Předpokládáme, že povinnost bude plněna ve všech případech, kdy to zákon ukládá – v současnosti ohlašovací povinnost neplní zhruba 50% povinných subjektů, proto je současná AZ nižší, než by dle zákona měla být, a změna AZ po zavedení opatření markantnější

Tabulka 3: Souhrn změn nákladů a přínosů pro FO/PO v případě implementace zvolených variant

Změna	Náklady		Přínosy	
A.1 - Statut ústředního seznamu kulturních památek			Maximální nárůst právní jistoty	
			vydání rozhodnutí	14 250
			řešení neformálním dotazem	77 500
			Přínosy ze zapojení ústředního seznamu do procesu elektronizace veřejné správy	několik miliard
			Oprava chybných údajů na katastru nemovitostí	200 000 000
			Možnost dálkového přístupu k evidenci	
A.2 Vymezení a vedení ústředního seznamu kulturních památek	Změna nákladů na ex offio řízení	-	Vymizí nejasnosti okolo prohlašování objektu za KP	
	Změna nákladů na výmaz kulturní památky	Delší čekací doba na vyřízení	Právní jistota, harmonizace se SŘ	
	Náklady na změnu zápisu kulturní památky	Zanedbatelné	Kompletní ústřední seznam kulturních památek s ověřenou správností všech dat	
	Náklady na změnu formou poznámky	Zanedbatelné	Možnost reagovat na změny stavu souboru věcí prohlášených za kulturní památku = zvýšení transparentnosti a jednoznačnosti evidence	
	Náklady na opravy chybných údajů	25 000	Snížení počtu podaných oprav. prostředků = snížení AZ	
A.3 Prohlašování PR			Snížení AZ	
			Zrychlení procesu	
A.4 Zavedení pojmu památky místního významu	Zvýšení AZ pro místní samosprávy		Vyšší návštěvnost lokality	
	Zvýšené náklady na obnovu a údržbu pro vlastníky objektů, jež byly prohlášeny za památku místního významu		Vyšší příjmy z turistického ruchu	
			Více sponzorů při získávání finančních prostředků pro rozvoj lokality.	
B.1 Přemístění KP a NKP	Oznamovací povinnost	625 000	Změna režimu pro přemístění movitých kulturních památek	228 600
B.2 KP a NKP ve vztahu k zahraničí				

	Za vydání průkazu po změně	6 250		
	Náklady ze změny upřesnění důvodů pro pozastavení výkonu restaurátorské činnosti	P * 12 000		
	Náklady z upřesnění katalogu	Zanedbatelné		
C.3 Oprávnění k provádění archeolog. výzkumů	<i>Náklady na vydání průkazu pro dosavadní oprávněné organizace</i>	<i>92 000</i>	Úspora nákladů na změny rozhodnutí	41 195
	<i>Správní poplatky</i>			
	Za vydání zcela nového průkazu	7 000		
	Za vydání průkazu po změně	1 750		
D.2 Plány ochrany PR a PZ, plány území s archeology. nálezy	<i>Náklady na OOP – za všechny památky ze seznamu UNESCO</i>	<i>15 510 000</i>	Úspora nákladů na řešení sporů o tom, zda se v dané lokalitě má nebo nemá provádět ZAV	
	<i>Náklady na OOP – všechny PR a PZ</i>	<i>68 385 000 (částka zachycuje maximální finanční potřebu pro případ, že kraje se rozhodnou pro všechny PR a PZ vypracovat plán ochrany; jelikož zákon zavádí možnost, nikoli povinnost plán ochrany vypracovat, lze předpokládat, že jen pro minimální část PR a PZ budou plány skutečně vypracovány)</i>	Zajištění dlouhodobé koncepce ochrany PR a PZ	
	<i>Náklady na případná přezkumná řízení – na všechna OOP týkající se památek v seznamu UNESCO</i>	<i>50 000</i>	Záchrana archeologických nálezů	
	<i>Náklady na případná přezkumná řízení - OOP týkající se PR a PZ</i>	<i>1 450 000</i>		
	Náklady ušlé příležitosti - omezení vlastnického práva plány ochrany PR či PZ			
	Omezení vlastnického práva a náklady spojené se ZAV			
D.3 Využití území – stanoviska k politice územního rozvoje	Rozšíření územně plánovací dokumentace	P*0 – P*10 000*	Zpřehlednění postavení orgánů památkové péče v rámci vytváření územně plánovací dokumentace	
	Závazná stanoviska	P*3 000	Přesné vymezení kompetencí jednotlivých orgánů památkové péče při této činnosti	
			Odstranění nejasností a kompetenčních konfliktů	
D.4 Zásahy na kulturních památkách, zásah v památkové rezervaci, zásah v památkové zóně	Možná poškození památkového fondu - nedostatečně odborné posouzení zásahu ze strany památkového úřadu nebo v důsledku provádění oprav řemeslníky		Možnost nechat si provádět jednoduché opravy řemeslníky a ne restaurátory	
	Náklady ušlé příležitosti pro restaurátory, kteří přijdou o část zakázek na opravy památek ve prospěch řemeslníků		Příjmy řemeslníků, v jejichž prospěch případně určitý podíl zakázek restaurátorů	
			Vlastník/uživatel nemusí čekat na stanovisko odborné organizace k zásahu na svém majetku	
			Ujasnění postavení památkového zákona vůči novému stavebnímu zákonu 183/2006 Sb. a novému správnímu řádu 500/2004 Sb.	

			Úspory času na straně vlastníků/uživatelů kulturních památek a nemovitostí v PR, PZ	
E.1 Ohlašovací povinnost při činnostech v území s archeology. nálezy	Délka oznamovacího procesu - otázka, zda se proces zkrátí či prodlouží; dle konkrétního případu		Posílení konkurenčního prostředí	
			Možnost volby oprávněné organizace	
			Možnost přímého uzavření dohody	
E.2 Financování ZAV	Stavebníci a subjekty provádějící nestavební činnost	50 100 284	Organizace oprávněné k provádění archeologických výzkumů - úspory	9 024 606
			Právní jistota	
F. Památková inspekce			Vyšší efektivnost a vynutitelnost opatření památkového zákona	
G.1. Úprava kompenzací			Ochrana vzhledu památky	
			Podpora naplnění dalších veřejných zájmů	
			Jednotlivé podpory pro vlastníky nemovitostí v PR	200 000
			Jednotlivé podpory pro vlastníky nemovitostí v PZ	400 000
			Zachovalý památkový fond = významné přínosy z turistického ruchu	
			Pomoc vlastníkům kulturních památek při propagaci plynoucí z rozšíření nefinančních kompenzací	
			Zvýšení atraktivity ČR jako celku	
G.2. Fond péče o kulturní dědictví	Výběr pokut	Neočekávají se změny oproti současnému stavu		
	Navýšených místních poplatků	Musí být součástí vyhodnocení dopadů novelizace zákona o místních poplatcích 565/1990 Sb.		

P – počet případů za rok

Položky uvedené červenou kurzívou – jednorázové náklady, jejich vynaložení se předpokládá v průběhu následujících 5 - 10 let

Popis postupu vyčíslování jednotlivých položek nákladů a přínosů vysvětlen v kompletní RIA

5. Konzultace

MK oslovilo na samém začátku prací dopisem 1. náměstka ministra kultury ze dne 7. 6. 2007 řadu institucí a organizací, aby podaly své náměty k věcnému záměru.

Speciálně pro tvorbu zákona o památkové péči MK ustavilo odborný poradní tým se zastoupením odborníků z institucí, resp. organizací z oblasti památkové péče. Tento tým se scházel zhruba 2x měsíčně; vedle toho probíhaly neformální konzultace s jeho členy.

K oblasti archeologie se uskutečnil workshop dne 14. 12. 2007. Pozvání na workshop bylo předneseno na jednání odborného týmu. Jeho členové byli vyzváni, aby na workshop přizvali podle své úvahy i další odborníky s tím, že tématem workshopu bude archeologie. Účastnili se jej především archeologové z organizací oprávněných k provádění archeologických výzkumů (státních, krajských i soukromých). Tématem byla archeologie ve věcném záměru – zejména provádění archeologických výzkumů, jejich financování, právní titul pro jejich provádění, zajištění jejich odborné kvality, udělování a odnímání povolení. Získané poznatky byly zpracovány do věcného záměru.

6. Implementace

Ministerstvo kultury je ústřední orgán státní správy pověřený implementací změn obsažených v novém zákoně o památkové péči. Role Ministerstva kultury bude i nadále vyplývat z části památkového zákona upravující orgánní strukturu v rámci památkové péče. Z této části bude vycházet i postavení, a tedy i implementační povinnosti, dalších orgánů státní správy na úseku památkové péče. Jedná se zejména o památkové úřady na úrovni krajských úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností, vykonávající správu na úseku památkové péče. Novela nepočítá se zaváděním samoregulace a spoluregulace, implementace bude tedy výlučně činností orgánů veřejné správy.

Obecně se dá říci, že hodnocený věcný záměr nového zákona o památkové péči snižuje počet a rozsah činností, jež budou regulované subjekty nuceny v důsledku implementace navrhovaných změn provádět. Nový zákon o památkové péči zavádí řadu oprávnění, jejichž implementace bude zcela záviset na rozhodnutí zejména krajských úřadů.

Zákon nemá zvláštní implementační etapy. V případě několika uvažovaných opatření bude zavedeno přechodné období. Konkrétně navrhovaná úprava předpokládá zavedení přechodného období k zápisu kulturních památek, chráněných podle dosavadních právních předpisů, do seznamu kulturních památek, k vydání průkazů držitelům stávajících oprávnění k restaurování a k provádění archeologických výzkumů.

6.1. Návaznost na další právní předpisy

ZÁKON č. 500/2004 Sb.: *Správní řád*

ZÁKON č. 183/2006 Sb.: *Zákon o územním plánování a stavebním řádu*

ZÁKON č. 344/1992 Sb.: *Zákon o katastru nemovitostí České republiky*

ZÁKON č. 526/1990 Sb.: *Zákon o cenách*

ZÁKON č. 256/1992 Sb.: *Zákon o ochraně osobních údajů v informačních systémech*

ZÁKON č. 101/2000 Sb.: *Zákon o ochraně osobních údajů a o změně některých zákonů*

ZÁKON č. 18/2004 Sb.: *Zákon o uznávání odborné kvalifikace (včetně kvalifikační novely)*
ZÁKON č. 184/2006 Sb.: *Zákon o vyvlastnění*
ZÁKON č. 499/2004 Sb.: *Zákon o archivnictví a spisové službě*
ZÁKON č. 40/1964 Sb.: *Občanský zákoník*
ZÁKON č. 338/1992 Sb.: *Zákon o dani z nemovitosti*
ZÁKON č. 586/1992 Sb.: *Zákon o daních z příjmu*
ZÁKON č. 235/2004 Sb.: *Zákon o dani z přidané hodnoty*
ZÁKON č. 565/1990 Sb.: *Zákon o místních poplatcích*

7. Vynucování

V rání

